

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΑΦΟΡΑ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΟ ΣΥΝΓΕΣ ΣΕ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗΣ (FUTURES) ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗΣ (OPTIONS) (RISK DISCLOSURE STATEMENT FOR FUTURE AND OPTIONS)

Οι συναλλαγές στα παράγωγα προϊόντα είναι συνυφασμένες με υψηλό κίνδυνο.

I. Κίνδυνοι

Οι βασικοί κίνδυνοι διαπραγμάτευσης σε Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (Futures) και Δικαιώματα Προαίρεσης (Options), τους οποίους αναλαμβάνει ο πελάτης είναι οι ακόλουθοι:

1. **Κίνδυνος γνώσης:** ο επενδυτής θα πρέπει να συναλλάσσεται στα παράγωγα προϊόντα μόνον αν κατανοεί πολύ καλά την φύση των συμβάσεων (και τις σχέσεις που αυτές συνεπάγονται) και την έκταση της έκθεσής του στον κίνδυνο.
2. **Κίνδυνος μόχλευσης:** υπάρχει επειδή το ποσό του απαιτούμενου περιθωρίου ασφάλισης για το άνοιγμα μιας θέσης είναι μικρό σε σχέση με την συνολική αξία του συμβολαίου, οπότε μία μικρή σε μέγεθος μεταβολή της τιμής του συμβολαίου θα έχει μία αναλογικά πολύ μεγαλύτερη επίδραση στο κεφάλαιο που έχει επενδυθεί ή και θα απαιτηθεί να επενδυθεί για τη διατήρηση της θέσεως.
3. **Συστημικός κίνδυνος:** προκαλείται από παράγοντες που επηρεάζουν το σύνολο της αγοράς στην οποία συμμετέχει ο επενδυτής και επομένως δεν μπορεί να περιοριστεί με τη διασπορά των επενδύσεων μέσα στην αγορά αυτή.
4. **Πιστωτικός κίνδυνος** προκαλείται εφόσον η εκδότρια των αξιών εταιρεία ή ο αντισυμβαλλόμενος κατά περίπτωση, ενδέχεται να μην εκπληρώσουν αναληφθείσες υποχρεώσεις τους (ενδεικτικά πληρωμή μερίσματος, τοκομεριδίων κτλ).
5. **Κίνδυνος ρευστότητας** προκαλείται εφόσον κατά τη στιγμή του κλεισίματος μιας ανοιχτής θέσης σε μία επένδυση δεν υπάρχει στην αγορά επαρκής ζήτηση ή προσφορά. Η έλλειψη προσφοράς ή ζήτησης μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την τιμή. Ο κίνδυνος αυτός είναι αυξημένος εφόσον η επένδυση πραγματοποιείται σε αγορές με χαμηλή ρευστότητα ή σε μη οργανωμένες αγορές. Ειδικά για τις επενδύσεις σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα δεν υπάρχει βεβαιότητα για την ύπαρξη δευτερογενούς αγοράς ανά πάσα στιγμή.
6. **Λειτουργικός κίνδυνος** ορίζεται ως ο κίνδυνος ζημιών οφειλόμενων στην ανεπάρκεια ή την αποτυχία εσωτερικών διαδικασιών, ατόμων και συστημάτων ή σε εξωτερικά γεγονότα και περιλαμβάνει τον νομικό κίνδυνο.
7. **Συναλλαγματικός κίνδυνος** προκαλείται εφόσον πραγματοποιείται επένδυση σε άλλο νόμισμα από αυτό στο οποίο αποτιμάται κατά κύριο λόγο η περιουσία του επενδυτή (νόμισμα αναφοράς). Ο κίνδυνος αυτός αντιπροσωπεύει την πιθανότητα αυξομείωσης της ισοτιμίας του νομίσματος της επένδυσης ως προς το νόμισμα αναφοράς.
8. **Κίνδυνος από την αλληλοσύνδεση συστημάτων συναλλαγών** μπορεί να προκληθεί από ενδεχόμενη κακή λειτουργία ηλεκτρονικών συστημάτων επικοινωνίας ή και από μη συμβατότητα μεταξύ τους. Πιο συγκεκριμένα, όλες οι συναλλαγές διεξάγονται μέσω ενός ολοκληρωμένου ηλεκτρονικού συστήματος συναλλαγών το οποίο αναλαμβάνει την αρίθμηση εντολών, την καταγραφή και διασταύρωσή τους, την εκτέλεση των σχετικών πράξεων και την εκκαθάρισή τους. Όπως όλα τα ηλεκτρονικά συστήματα έτσι και αυτό είναι ευάλωτο σε προσωρινή διακοπή ή ζημία. Η πιθανότητα δημιουργίας θέσεων εξαρτάται από το σύστημα, την αγορά, την εκάστοτε αγορά παραγώγων, την εκάστοτε εταιρεία εκκαθάρισης συναλλαγών και τα μέλη τους. Ένα πρόβλημα

συστήματος μπορεί να οδηγήσει στη λανθασμένη ή μη εκτέλεση μιας εντολής. Σ' αυτή την περίπτωση η εντολή του επενδυτή μπορεί να μην εκτελεστεί σύμφωνα με τις οδηγίες του ή να μην εκτελεστεί καθόλου.

9. **Κανονιστικός κίνδυνος** προκαλείται από ενδεχόμενες μεταβολές του κανονιστικού πλαισίου που αποφασίζονται από τα όργανα εποπτείας της αγοράς.
10. **Κίνδυνος αγοράς** μπορεί να προκληθεί όταν η αγορά κάνει μία απότομη και απρόβλεπτη κίνηση κατά της θέσης σε μία επένδυση, έτσι ώστε η ζημία να φτάσει σε επίπεδα που δεν μπορούν να υπολογιστούν εκ των προτέρων.
11. **Κίνδυνος επιτοκίων** προκαλείται εφόσον αυτά εξελίσσονται διαφορετικά από ό,τι είχε προβλεφθεί. Η αυξομείωση των επιτοκίων επηρεάζει την απόδοση του κεφαλαίου που είναι επενδεδυμένο σε αξίες καθόσον η τιμή των αξιών αυτών προσδιορίζεται από την πορεία των επιτοκίων.
12. **Κίνδυνος ατελούς αντισταθμίσεως κινδύνου** προκαλείται εφόσον οι τιμές των επενδύσεων (ενδεικτικά, παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων) συσχετίζονται ατελώς με τις τιμές των επενδύσεων για την κάλυψη των οποίων πραγματοποιήθηκαν.
13. **Κίνδυνος αποκλίσεως της αγοράς παραγώγων από την αγορά υποκειμένων αξιών** προκαλείται εφόσον οι τιμές της αγοράς παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων εξελίσσονται κατά ένα βαθμό ανεξάρτητα από τις τιμές των υποκειμένων αξιών αυτών.

Ο πελάτης αναγνωρίζει ότι ενημερώθηκε για τους ανωτέρω περιγραφόμενους επενδυτικούς κινδύνους ήδη αναλυτικά από το Δελτίο Προσυμβατικής Ενημέρωσης Πελατών.

II. Πρόσθετοι κίνδυνοι για συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) και δικαιωμάτων προαίρεσης (options).

Ο επενδυτής πρέπει να γνωρίζει καλά τους όρους των συγκεκριμένων Συμβολαίων Μελλοντικής Εκπλήρωσης (Futures) και Δικαιωμάτων Προαίρεσης (Options) που διαπραγματεύεται και τις υποχρεώσεις που αυτά συνεπάγονται π.χ. τις περιπτώσεις στις οποίες πρέπει να παραλάβει ή να παραδώσει τίτλους έναντι πληρωμής (σε περίπτωση εκκαθάρισης με φυσική παράδοση), τις ημερομηνίες εκπνοής, τους χρονικούς περιορισμούς στις ασκήσεις των δικαιωμάτων κλπ.

Διαφορετικός Βαθμός Κινδύνου στα Δικαιώματα Προαίρεσης (Options)

Ειδικά οι συναλλαγές στα Δικαιώματα Προαίρεσης (Options) έχουν υψηλότερο βαθμό κινδύνου από τις συναλλαγές στις αντίστοιχες υποκείμενες αξίες. Οι αγοραστές και οι πωλητές των Δικαιωμάτων Προαίρεσης (Options) πρέπει να εξοικειωθούν με τον τύπο του Δικαιώματος (αν δηλαδή είναι δικαιώματα αγοράς ή δικαιώματα πώλησης) γεγονός που διαφοροποιεί τον κίνδυνο.

Στον υπολογισμό από ποιο σημείο και μετά το Δικαίωμα Προαίρεσης (Option) είναι κερδοφόρο θα πρέπει κανείς να υπολογίζει το τίμημα δικαιώματος (premium) που καταβάλλεται όπως και όλα τα κόστη και τις προμήθειες.

Ο αγοραστής του Δικαιώματος Προαίρεσης (Option) μπορεί να κλείσει την θέση του, να εξασκήσει το Δικαίωμα ή να αφήσει το δικαίωμα να λήξει.

Η εξάσκηση του δικαιώματος έχει ως αποτέλεσμα είτε χρηματική καταβολή είτε την παραλαβή ή την παράδοση του υποκείμενου προϊόντος έναντι πληρωμής.

Εάν το αγορασθέν Δικαίωμα Προαίρεσης (Option) λήξει άνευ αξίας ο αγοραστής θα χάσει όλο το ποσό της επένδυσης, δηλαδή στο τίμημα δικαιώματος και τα κόστη συναλλαγής.

Αν ο επενδυτής σκοπεύει να αγοράσει Δικαίωμα Προαίρεσης (Option) πολύ κάτω από το χρηματικό του ισοδύναμο (deep out of the money) θα πρέπει να γνωρίζει ότι η πιθανότητα αυτό το Δικαίωμα Προαίρεσης (Option) να γίνει κερδοφόρο είναι πολύ μικρή .

Ο πωλητής Δικαιωμάτων Προαίρεσης (Options) γενικά έχει σημαντικά μεγαλύτερο κίνδυνο από ότι ο αγοραστής. Παρότι το τίμημα Δικαιώματος Προαίρεσης (premium) που εισπράττει ο πωλητής του Δικαιώματος Προαίρεσης (Option) είναι συγκεκριμένο, ο πωλητής μπορεί να έχει απώλειες πολύ μεγαλύτερες αυτού του ποσού.

Ο πωλητής θα πρέπει να καταβάλει συμπληρωματικά περιθώρια ασφάλισης (margin) για να διατηρήσει μια θέση όταν η αγορά κινείται αντίθετα από τις προβλέψεις του.

Ο πωλητής επίσης διατρέχει τον κίνδυνο ο αγοραστής να εξασκήσει το Δικαίωμα Προαίρεσης (Option) και σ' αυτήν την περίπτωση ο πωλητής είναι υποχρεωμένος είτε να αγοράσει είτε να παραδώσει το υποκείμενο προϊόν.

Μόνο αν ο πωλητής του Δικαιώματος Προαίρεσης (Option) έχει «καλυμμένη θέση» (covered option) με την ταυτόχρονη κατοχή αντίστοιχης θέσης στην υποκείμενη αγορά, οι κίνδυνοι του μειώνονται. Εάν το Δικαίωμα Προαίρεσης είναι ακάλυπτο (naked option) ο κίνδυνος των απωλειών μπορεί να είναι απεριόριστος.

III. Στρατηγικές

Οι στρατηγικές που χρησιμοποιούν συνδυασμούς θέσεων όπως spread, straddle κλπ. πιθανόν να είναι τόσο επικίνδυνες όσο και οι απλές θέσεις αγοράς και πώλησης (long, short).

IV. Αναστολή ή περιορισμοί συναλλαγών

Οι συνθήκες της αγοράς των παραγώγων ή των υποκειμένων προϊόντων μπορεί να οδηγήσουν σε ολική ή μερική αναστολή της διαπραγμάτευσης σε οποιοδήποτε προϊόν. Κάτι τέτοιο μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο ζημίας και να κάνει δύσκολη ή αδύνατη τη ρευστοποίηση, ή την αντιστάθμιση των κινδύνων. Τόσο η οργανωμένη αγορά στην οποία διαπραγματεύονται τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα όσο και η εκάστοτε εταιρεία εκκαθάρισης συναλλαγών έχουν το δικαίωμα αναστολής διαπραγμάτευσης, αν το μέτρο αυτό κρίνεται αναγκαίο για τη διαφύλαξη της ομαλής λειτουργίας της αγοράς ή για την προστασία των συμφερόντων των επενδυτών. Περαιτέρω πρέπει να τονιστεί ότι μπορεί στις τιμές των παραγώγων προϊόντων να μην αντικατοπτρίζεται πλήρως η σχέση υποκείμενου προϊόντος και επιτοκίων.

Δηλώνω υπεύθυνα ότι παρέλαβα το παρόν και ενημερώθηκα για τους δικτυακούς τόπους όπου μπορώ να λάβω γνώση των κανονισμών των εταιρειών εκκαθάρισης, όπως www.helex.gr, www.eurexchange.com, www.cmegroup.com, www.theice.com, www.euronext.com, τα μελέτησα προσεκτικά και κατανοώ πλήρως τους κινδύνους που συνεπάγονται οι συναλλαγές μου στα παράγωγα προϊόντα όπως ενδεικτικά αναφέρονται στην παραπάνω αναφορά.

Ημερομηνία.....

Υπογραφή Πελάτη.....